

Адвокатське об'єднання
“Ситнюк та Партнери”

2020

“Заходи впливу НБУ в 2019 році. Судова практика. Тренди. Прогнози”

compliance.sytniuk.com

ЗМІСТ

1. Передмова
2. Банківський нагляд НБУ в 2019 році: основні порушення та банківські схеми
3. Заходи впливу НБУ щодо фінансових установ в 2019 році
4. Оскарження заходів впливу НБУ та судова практика
5. Тренди 2019 року та очікування від 2020 року

Всі погляди, оцінки та думки, які висловлені авторами в цій публікації, є виключно думками відповідних авторів і не відображають офіційну політику чи позицію будь-якого державного органу, а будь-які приклади аналізу, проведеного в цій публікації, є лише наочними прикладами. Ця публікація та її зміст надаються виключно для загальних інформаційних цілей і жодне в ній не призначене для надання професійних юридичних чи адвокатських консультацій.

Назви компаній, товарів та/або послуг, що використовуються, призначені виключно для ідентифікації. Використання цих назв, торговельних марок та брендів не означає їх схвалення чи підтримку з боку АО. Всі зареєстровані торговельні марки є власністю відповідних власників

1. Передмова

В грудні 2018 року НБУ вперше оприлюднив [річний план](#) інспекційних перевірок.

Інспекційні перевірки банків проводилися відповідно до затвердженого плану, складеного на підставі ризик-орієнтованого підходу, який враховував приналежність банку до певної категорії з урахуванням його розміру в банківській системі, характеру та складності операцій, рівня ризиків, притаманних його діяльності, а також на підставі визначеної загальної оцінки SREP (Supervisory Review and Evaluation Process).

До переліку фінансових установ, в яких у 2019 році передбачалося проведення НБУ планових інспекційних перевірок увійшов 51 банк.

В лютому 2019 року НБУ [повідомив](#) про те, що з 7 лютого 2019 року відповідно до Закону України “Про валюту і валютні операції” запрацювала нова система валютного нагляду, яка базується на ризик-орієнтованому підході.

Замість тотального валютного контролю за усіма операціями запроваджувався кардинально новий підхід, який будувався на принципі: “менше ризиків – менше уваги, більше ризиків – більше уваги”.

Адекватний захід впливу визначатиметься з урахуванням всебічного аналізу, зокрема сум операцій, систематичності, причин та наслідків вчиненого порушення

Чи забезпечив застосований НБУ ризик-орієнтований підхід послаблення валютного нагляду та упередження порушень?

Чи дійсно 2019 рік запровадив для банківського бізнесу в Україні новий підхід у валютному надгляді, зняття низки бюрократичних бар’єрів та усунення необхідності звітувати перед банками щодо будь-якої валютної операції?

Цей Огляд є першою незалежною юридичною оцінкою якісних та кількісних показників діяльності НБУ в частині застосованих до банків заходів впливу в 2019 році.

Результати, зазначені в цьому Огляді порушують досить неоднозначні питання для учасників вітчизняного банківського бізнесу.

Однак, ми впевнені, що аналіз кількісних та якісних показників, обговорення та пошук відповідей на гострі питання, які постали під час наглядової діяльності НБУ в 2019 році, лише сприятиме підвищенню прозорості та передбачуваності банківського бізнесу в Україні.

Також, ми запрошуємо вас переглянути наш веб-сайт compliance.sytniuk.com, який містить додаткову інформацію.

З повагою,

Керівник практики
Володимир Литвинюк

2. Банківський нагляд та заходи впливу НБУ в 2019 році

Відповідно до вимог [Директиви \(ЄС\) 2015/849 від 20 травня 2015 року](#) “Про запобігання використанню фінансової системи для відмивання грошей та фінансування тероризму” держави-члени забезпечують, щоб рішення про застосування адміністративного покарання чи заходу за порушення національних положень, що транспонують цю Директиву, яке не було оскаржене, публікувалося компетентними органами на їх веб-сайті одразу після того, як покарана особа була поінформована про це рішення.

Незважаючи на те, що норми вищевказаної Директиви дозволяють компетентному органу (НБУ) затримувати публікацію рішення про застосування адміністративного покарання або не публікувати рішення про застосування адміністративного покарання з метою забезпечення стабільності фінансових ринків - **2019 рік був роком прозорості НБУ в частині публічності рішень про застосування НБУ заходів впливу за порушення вимог законодавства у сфері фінансового моніторингу, а також - про оскарження таких рішень та будь-яку подальшу інформацію про результати такого оскарження.**

Отже, розпочнемо з основних показників заходів впливу НБУ в 2019 році.

51

Було включено до переліку фінансових установ, в яких пройшли у 2019 році планові інспекційні перевірки НБУ, [відповідно до інформації НБУ 2018 року](#)

52 685 400

Це - загальна сума штрафів в гривнях, яка була застосована НБУ до банків за результатами здійснення банківського нагляду за календарний 2019 рік, відповідно до оприлюдненої інформації та даних ЄДРСР

31

Офіційний захід впливу було застосовано до вітчизняних банків за календарний 2019 рік, відповідно до офіційно оприлюдненої інформації НБУ

36,7%

від загальної суми штрафів, які були застосовано НБУ в 2019 році, не було оскаржено банками в адміністративних судах (а отже, фактично було визнано правомірність їх застосування)

ТОП 5 НАЙБІЛЬШИХ ШТРАФІВ НБУ ПРОТЯГОМ 2019 РОКУ

14 382 472**АТ «УНІВЕРСАЛ БАНК»**

У січні 2019 року банківський регулятор ухвалив [рішення про застосування до зазначеного банку заходу впливу](#) у вигляді накладення штрафу в розмірі 14 382 472,28 гривень

7 142 125**АТ «ОТП БАНК»**

Національний банк України за результатами перевірок із питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення у березні 2019 року [застосував штраф](#) у розмірі 7 142 125,42 гривень

6 852 526 28**АКБ «ІНДУСТРІАЛБАНК»**

У червні 2019 року банківський регулятор [ухвалив рішення](#) про застосування заходу впливу у вигляді накладення штрафу в розмірі 6 852 526,49 гривень

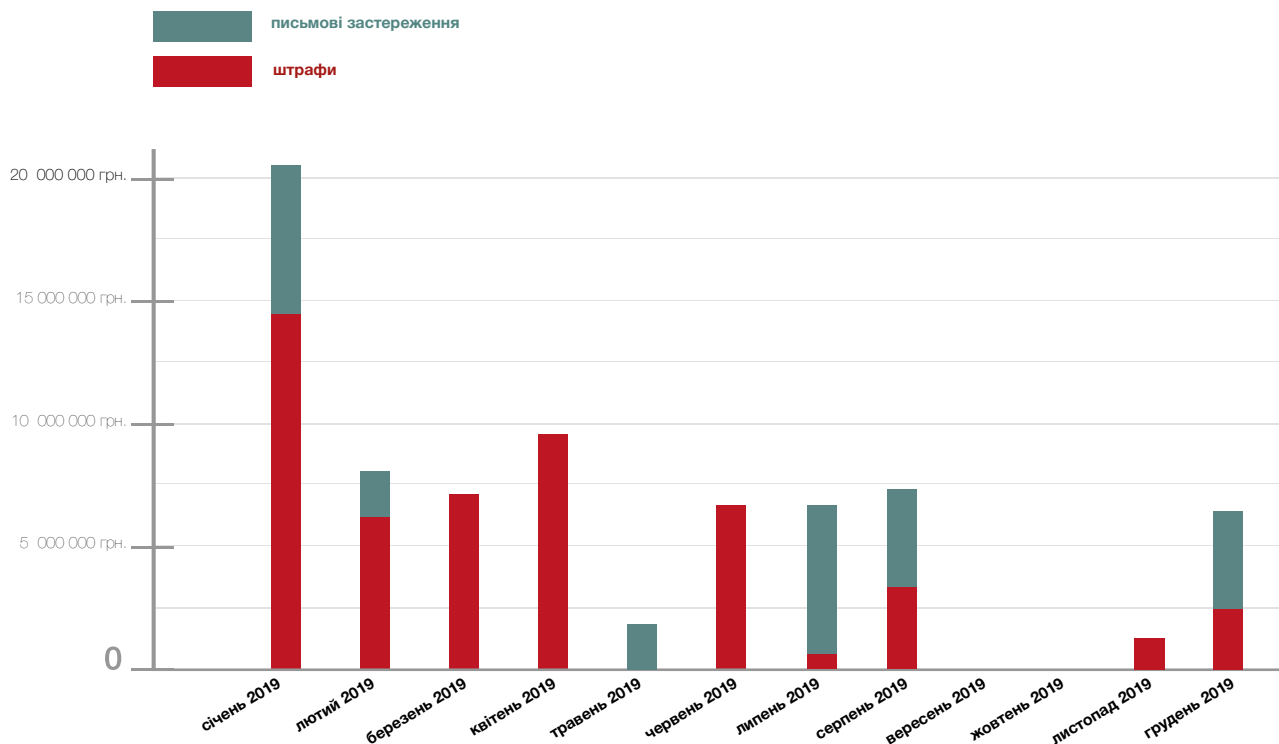
6 200 000**АТ «МЕГАБАНК»**

У лютому 2019 року банківський регулятор [ухвалив рішення](#) про застосування до зазначеного банку заходу впливу у вигляді накладення штрафу в розмірі 6 200 000 гривень

2 600 000**АТ «БАНК АЛЬЯНС»**

У серпні 2019 року банківський регулятор [ухвалив рішення](#) про застосування до зазначеного банку заходу впливу у вигляді накладення штрафу в розмірі 2 600 000 гривень

Динаміку застосування заходів впливу НБУ в розрізі календарних місяців 2019 року зображено на графіку:

Основні порушення банків, які спричинили застосування заходів впливу НБУ

- 1) нездійснення банком належного аналізу фінансових операцій з урахуванням ризик-орієнтованого підходу;
- 2) неналежне виконання обов'язку розробляти, впроваджувати та постійно – з урахуванням законодавства – оновлювати внутрішні документи з питань фінансового моніторингу;
- 3) неналежне виконання обов'язку щодо здійснення вивчення клієнтів банку;
- 4) нездійснення заходів, які б дозволили отримати вичерпну інформацію щодо клієнтів та їх спроможності ведення фінансової діяльності, суті фінансових операцій, зокрема шляхом здійснення поглибленої перевірки клієнтів, витребування у них додаткових пояснень, документів і відомостей стосовно фінансових операцій та подальшого використання коштів;
- 5) невиявлення фінансових операцій клієнтів, економічна доцільність (сенс) яких відсутня, або операції, які можуть іншим чином наражати банк на здійснення (залучення до здійснення) ризикової діяльності;
- 6) невиконання банком обов'язку забезпечувати у своїй діяльності управління ризиками та здійснювати переоцінку ризиків клієнтів;
- 7) невиконання обов'язку виявляти, відповідно до внутрішніх документів з питань фінансового моніторингу, факт належності клієнтів до національних публічних діячів, а також до їх близьких осіб або осіб, пов'язаних з національними публічними діячами під час здійснення ідентифікації, верифікації;
- 8) нездійснення достатніх заходів щодо вивчення клієнтів та аналізу їх фінансових операцій для попередження, обмеження та/або зниження до прийнятного рівня ризику проведення фінансовими установами та юридичними особами – клієнтами фінансових операцій з легалізації кримінальних доходів/фінансування тероризму;
- 9) незупинення фінансової операції, учасником якої є особа, яку включено до переліку осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності або стосовно яких застосовано міжнародні санкції;
- 10) невиконання банком обов'язку відмовитися від обслуговування клієнтів у випадках, передбачених законодавством з питань фінансового моніторингу (продовження обслуговування тих клієнтів, щодо яких прийнято рішення про припинення ділових відносин у зв'язку зі встановлення неприйнятно високого ризику);
- 11) здійснення банком ризикової діяльності у сфері фінансового моніторингу;
- 12) порушення порядку реєстрації фінансових операцій, що відповідно до законодавства підлягають фінансовому моніторингу;
- 13) неподання чи несвоєчасне подання спеціально уповноваженому органу інформації у випадках, передбачених законодавством;
- 14) незабезпечення надання Національному банку повної та достовірної інформації у звітах за формами, у порядку і в терміни, визначені нормативно-правовим актом Національного банку;
- 15) порушення порядку подання банком на запит Національного банку інформації, матеріалів, документів (їх копії та/або витягів з них), пояснень (зокрема письмових);
- 16) наявність у структурі власності банку осіб, які володіють істотною участю, проте не отримали погодження Національного банку;
- 17) нез'ясування банком інформації з опитувальників клієнтів та від органів Державної фіскальної служби про те, що доходів фізичних осіб явно недостатньо для проведення відповідних фінансових операцій із погашення кредитних зобов'язань за участю небанківських фінансових установ, оскільки частина фізичних осіб є безробітними або займають посади, які не передбачають отримання доходів, достатніх для погашення отриманих сум кредитів;
- 18) невстановлення банками ознак фіктивності своїх клієнтів (!):
 - незначний, у порівнянні з обсягом коштів, що перераховуються ними на рахунки інших суб'єктів господарювання, статутний капітал; одна особа є власником та одночасно керівником підприємств;
 - відсутність інших співробітників суб'єкта господарювання, крім керівника;
 - період діяльності юридичних осіб не перевищує одного року з дня їхньої державної реєстрації;
 - адреса місцезнаходження є місцем реєстрації значної кількості юридичних осіб;
 - наявність однакових IP-адрес у юридичних - клієнтів банку та у їхніх контрагентів;
 - зміни в установчих документах клієнта, пов'язані із зміною його місцезнаходження, основних видів діяльності, складу учасників та керівників перед відкриттям рахунку або в процесі обслуговування в банку.

Головні схеми, які були виявлені НБУ та спричинили застосування заходів впливу стосовно банків в 2019 році

Проблемні операції з ОВДП

Фінансові операції з цінними паперами, зокрема ОВДП, що проводяться професійними учасниками фондового ринку (брокерами) від свого імені, за рахунок і на замовлення юридичних та фізичних осіб, характер яких може свідчити про легалізацію (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом. Проведення регулярних/циклічних операцій купівлі-продажу ОВДП з метою отримання фізичними особами (одна сторона правочину) інвестиційного прибутку, а юридичними особами (друга сторона правочину) – інвестиційного збитку.

Водночас, штучний прибуток від продажу ОВДП клієнтами отримувався фактично без оплати купівлі цих ОВДП (кошти для проведення розрахунків з купівлі ОВДП клієнтами брокеру не перераховувалися, а утримувалися від розрахунків з подальшого продажу цих ОВДП). ОВДП були придбані Клієнтам в юридичних осіб за ціною, нижчою від їхньої справедливої вартості, а продаж ОВДП юридичним особам здійснювався за ціною, що наближена або вища від їхньої справедливої вартості. Отже, юридичні особи внаслідок таких дій отримували постійний збиток у той час, як Клієнти внаслідок подальшого продажу ОВДП отримували постійний штучний прибуток (майже 98 % прибутку в подальшому були отримані Клієнтами у готівковій формі у касі банку).

За результатами аналізу НБУ правочинів з ОВДП, укладених на біржовому ринку, встановлено, що 74 фізичними особами (зокрема 12 публічними особами) отримано прибуток на суму близько 800 млн грн, отримано збиток 18 юридичними особами (зокрема 6 нерезидентами) на загальну суму близько 919 млн грн.

Цінні папери в позабіржовому обігу

Отримання клієнтами банку коштів від інших юридичних осіб переважно, як оплата за відступлення права вимоги або як розрахунок за цінні папери (поза фондовою біржою) у безготівковій формі без дотримання принципу “поставка цінних паперів проти оплати” за ціною реалізації, яка значно (до 36 разів) перевищувала номінальну вартість цих цінних паперів.

Операції з пов'язаними із банком особами

Непроведення аналізу клієнтів (групи клієнтів) банку із врахуванням ознак їхньої пов'язаності, в тому числі й на предмет спільних кінцевих бенефіціарних власників (контролерів) та/або директорів. Як наслідок, при здійсненні відмови в обслуговуванні (із значним запізненням) у зв'язку із проведенням схемних операцій одному клієнту з групи, інші клієнти, які здійснювали схожі за суттю/змістом фінансові операції, продовжували обслуговуватись в банку та рішення щодо відмови їм в обслуговуванні банком ухвалювалося ще пізніше або не ухвалювалося взагалі

Фіктивна інкасація

Проведення банком фінансових операцій із перерахування коштів клієнтів, згідно з договорами на послуги інкасації коштів. В подальшому ці кошти засобами інкасації інших банківських установ доставлялися готівкою до фінансових установ та використовувалися, зокрема, для видачі кредитів готівкою фізичним особам та розрахунків із фізичними особами за сільськогосподарську продукцію. Характер та наслідки таких фінансових операцій дають підстави вважати, на думку НБУ, що вони можуть бути пов'язані зокрема з легалізацією кримінальних доходів, конвертацією (переведенням) безготівкових коштів у готівку.

Небанківські фінансові установи

Нездійснення банком заходів з метою отримання вичерпної інформації щодо клієнтів – небанківських фінансових установ (місцезнаходження є адресою, яка є місцем реєстрації значної кількості юридичних осіб; часті зміни в установчих документах фінансових компаній, зокрема, пов'язані із зміною його керівників; зміна керівника та кінцевого бенефіціарного власника перед відкриттям рахунків в банку; у штаті фінансової компанії працює одна особа або декілька осіб; керівником та кінцевим бенефіціарним власником фінансової компанії є одна й та сама особа тощо).

Незастосування ризик-орієнтованого підходу

Нездійснення банком заходів зі зменшення наявних ризиків, зокрема, через поглиблену перевірку, витребування додаткових пояснень, документів і відомостей стосовно фінансових операцій та подальшого використання готівкових коштів клієнтів банк.

Невстановлення банком реальних фінансових можливостей клієнтів для здійснення фінансових операцій на значні суми упродовж короткого періоду часу, непроведення якісного аналізу фінансових операцій клієнтів з метою виявлення фінансових операцій, які не відповідають фінансовому стану та суті діяльності цих клієнтів або економічна доцільність за якими відсутня, що призвело до невірної оцінки рівня ризику клієнтів.

Продовження обслуговування тих клієнтів, щодо яких ухвалено рішення про припинення ділових відносин (щодо клієнтів, яким встановлено неприйнятно високий ризик).

Нездійснення банком заходів з метою отримання вичерпної інформації щодо клієнтів

1. Проведення банком фінансових операцій з видачі готівкових коштів групі фізичних осіб-клієнтів банку, характер яких дають підстави вважати, що вони можуть бути пов'язані з конвертацією (переведенням) безготівкових коштів у готівку. Водночас, реальних доходів фізичних осіб було недостатньо для погашення відповідних кредитних зобов'язань. Натомість погашення кредитів здійснювалось виключно двома юридичними особами-клієнтами банку, щодо яких наявні ознаки фіктивності. Кредитні договори, на підставі яких фізичним особам фінансовою компанією видавалися кредити, є однотипними, а виконання зобов'язань забезпечуються договором поруки або неустойкою (у разі порушення позичальником строку повернення кредиту, позичальник сплачує пеню в розмірі 0% від розміру кредиту за кожен день прострочення).
2. Ігнорування банками фактів того, що обсяг операцій за квартал за рахунками клієнтів у 350-1800 разів перевищує обсяг надходження коштів від основної діяльності, заявленої клієнтами в своїх опитувальниках, заповнених під час встановлення ділових відносин з банком.
3. Проведення операцій клієнтів незважаючи на наявність у публічних джерелах інформації про те, що клієнти та їх контрагенти, які перераховували кошти на рахунки клієнтів, фігурують у кримінальних провадженнях, зокрема, як учасники діяльності, пов'язаної із наданням послуг по мінімізації податкових зобов'язань; підприємства, що мають ознаки фіктивності; учасники незаконної діяльності, пов'язаної із обготівкуванням безготівкових коштів, ухиленням від сплати податків та які задіяні в легалізації грошових коштів, одержаних злочинним шляхом, зокрема, від здійснення фіктивного підприємства.
4. Переведення безготівкових коштів у готівку з використанням втрачених, викрадених документів або таких, що мають ознаки підроблених, недійсних (нікчемних): укладення договорів з померлими особами, укладення договорів поруки із використанням викрадених та втрачених паспортів; юридичних осіб – клієнтів, які мають ознаки фіктивності (зареєстровані майже одночасно, мають одноосібний засновницько-посадовий склад, статутний капітал сформований не в повному обсязі, не подавали податкову та фінансову звітність тощо), при цьому зараховані кошти упродовж короткого строку перераховуються іншим суб'єктам господарювання з різним призначенням платежу, що в більшості випадків свідчить про проведення оплати за товар без фактичної поставки/переміщення товару.

2019 рік був роком запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

Під час проведення перевірок, НБУ детально аналізував як фінансові операції клієнтів з цінними паперами, своєчасність заходів зі зменшення наявних ризиків, так і відповідність проведених банком процедур перевірки клієнтів, зокрема, шляхом проведення поглибленої перевірки, витребування додаткових пояснень, документів і відомостей стосовно фінансових операцій, фінансового стану та суті діяльності клієнтів з метою встановлення незаконних операцій або операцій, в яких відсутня економічна доцільність.

3. Заходи впливу НБУ щодо фінансових установ в 2019 році

Відповідно до вимог [Положення про валютний нагляд](#) Національний банк здійснює валютний нагляд в Україні з метою встановлення відповідності здійснюваних валютних операцій валютному законодавству України з урахуванням ризик-орієнтованого підходу.

Національний банк організовує та здійснює валютний нагляд за уповноваженими установами шляхом проведення виїзних та невиїзних перевірок уповноважених установ, їх структурних підрозділів у порядку, визначеному нормативно-правовими актами Національного банку, що регламентують порядок проведення виїзних, невиїзних перевірок та застосування до них у разі виявлення порушень валютного законодавства заходів впливу, адекватних цим порушенням.

27

заходів впливу було застосовано НБУ до небанківських фінансових установ в 2019 році

23

письмових застереження було застосовано протягом 2019 року до небанківських фінансових установ

100 000

гривень штрафу було накладено за надання не в повному обсязі документів/належним чином завірених копій документів, надання недостовірної інформації на запити Національного банку

3

ліцензії у НФУ було відкликано: генеральні ліцензії на здійснення валютних операцій та ліцензії на переказ коштів у національній валюті без відкриття рахунків

1123

перевірки пунктів обміну валюти небанківських фінансових установ щодо дотримання порядку здійснення торгівлі іноземною валютою в готівковій формі (валютно-обмінних операцій) у всіх областях України та у місті Києві за 2019 рік

4. Оскарження заходів впливу НБУ та судова практика

Відповідно до [статті 74](#) Закону України “Про банки та банківську діяльність” рішення Національного банку України про застосування заходу впливу у вигляді накладення штрафу є виконавчим документом та набирає законної сили з дня його прийняття. У разі невиконання такого рішення воно передається Національним банком України до органів державної виконавчої служби для примусового виконання.

Згідно з пунктом 4 частини третьої статті 151 Кодексу адміністративного судочинства України не допускається забезпечення позову шляхом зупинення рішень Національного банку України, актів Національного банку України, а також встановлення для Національного банку України заборони або обов'язку вчиняти певні дії.

За результатом аналізу публічної інформації, розміщеної в Єдиному державному реєстрі судових рішень, процес оскарження банками заходів впливу НБУ в 2019 році здійснювався в більшості випадків наступним чином:

- 1) вжиття заходів забезпечення адміністративного позову шляхом зупинення стягнення на підставі відповідного рішення НБУ;
- 2) оскарження рішення НБУ про накладення штрафу по суті.

Відповідно до інформації з Єдиного державного реєстру судових рішень, стан оскарження банками заходів впливу НБУ в 2019 році виглядає наступним чином*:

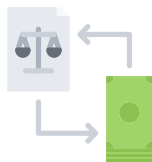
33 327 874

гривень штрафів НБУ було оскаржено банками в адміністративних судах протягом 2019 року

19 357 516

є загальною сумою штрафів НБУ, яка була визнана банками в 2019 році та не була оскаржена в адміністративних судах

25 835 000

адміністративними судами було зупинено стягнення відповідних рішень НБУ про накладення штрафів на таку суму

5 900 000

гривень штрафу, накладеного НБУ було визнано неправомірним рішенням адміністративного суду, яке вступило в законну силу в 2019 році

* щодо переважної більшості адміністративних позовів до НБУ розгляд по суті ще не завершений

Визначні судові рішення ВС 2019 року, що стосуються заходів впливу НБУ

[Постанова Верховного Суду від 02.10.2019 у справі № 826/9802/17](#)

“... Відповідно до ст. 1173 Цивільного кодексу України шкода, завдана фізичній або юридичній особі незаконними рішеннями, дією чи бездіяльністю органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим або органу місцевого самоврядування при здійсненні ними своїх повноважень, відшкодовується державою, Автономною Республікою Крим або органом місцевого самоврядування незалежно від вини цих органів.

Таким чином, **бездіяльність Національного банку України щодо невжиття належних заходів забезпечення захисту законних інтересів вкладників і кредиторів, яка призвела до порушень прав вкладників у вигляді неповернутих грошових коштів, за певних обставин може розцінюватись як шкода, завдана фізичній або юридичній особі незаконними рішеннями, дією чи бездіяльністю органу державної влади. Особи, що постраждали внаслідок такої бездіяльності можуть вимагати компенсації** відповідно до ст. 1173 Цивільного кодексу України, проте такий спір не може бути вирішено в рамках адміністративного судочинства.

[Постанова Верховного Суду від 13.12.2019 у справі № 826/7889/16](#)

“... **Для визнання бездіяльності протиправною недостатньо одного лише факту несвоєчасного виконання обов'язкових дій, а важливими є також конкретні причини, умови та обставини, через які дії, що підлягали обов'язковому виконанню відповідно до закону, фактично не були виконані чи були виконані з порушенням строків.** Значення мають юридичний зміст, значимість, тривалість та межі бездіяльності, фактичні підстави її припинення, а також шкідливість бездіяльності для прав та інтересів особи.

На цій підставі колегія суддів погоджується з висновком судів попередніх інстанцій про те, що Національний банк України відповідно до законів України «Про Національний банк України», «Про банки і банківську діяльність» і Положення № 346 **наділений виключними повноваженнями самостійно визначати адекватність застосованого заходу впливу виявленим порушенням, оскільки саме Національний банк України як суб'єкт владних повноважень наділений правом та має об'єктивні можливості безпосередньо оцінювати показники діяльності банку.**

[Постанова Верховного суду від 18.12.2019 у справі № 520/1636/19](#)

“... суди вірно зазначили, що абз.14 п.3.3 гл.3 розділу I Положення № 346, на який посилається відповідач в оскаржуваному рішенні, відноситься до ознак ризикової діяльності саме в сфері фінансового моніторингу, а не взагалі ризикової діяльності, і передбачає участь банку (надання банком послуг) у проведенні фінансових операцій, характер або наслідки яких дають підстави вважати, що вони можуть бути пов'язані з виведенням капіталів, легалізацією кримінальних доходів, конвертацією (переведенням) безготівкових коштів у готівку, здійсненням фіктивного підприємництва, уникненням оподаткування тощо (зокрема пов'язаних зі зняттям готівкових коштів, переказом коштів за кордон, купівлею-продажом цінних паперів, використанням рахунків осіб не за призначенням тощо).

Проаналізувавши Положення № 346 в частині ознак ризикової діяльності, суди попередніх інстанцій дійшли вірного **висновку, що «ризикова діяльність» та «ризикова діяльність у сфері фінансового моніторингу» не є тотожними, визначаються та характеризуються різними ознаками, та відповідно до Положення № 346, в разі їх наявності, мають різні наслідки для банків”.**

5. Тренди та очікування

Тренди 2019 року

Минулий рік став роком ризик-орієнтованого підходу на підставі загальної оцінки SREP (Supervisory Review and Evaluation Process), перевірок дотримання вимог валютного законодавства та з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, а також небаченої прозорості НБУ в частині публічності прийнятих рішень про застосовані заходи впливу.

Нові принципи НБУ під час здійснення банківського нагляду (починаючи від публікації на своєму офіційному веб-сайті річного плану інспекційних перевірок банків на 2019 рік та закінчуючи виконанням вимог Директиви (ЄС) 2015/849 від 20 травня 2015 року щодо публікації інформації про застосовані заходи впливу, децю змінили вітчизняний регуляторний ландшафт.

- запровадження єдиних підходів здійснення нагляду до банків та небанківських фінансових установ (НФУ)
- підвищення прозорості комунікацій з НБУ під час застосування заходів впливу (попередні результати перевірки та проведення зустрічей)
- лібералізація Порядку організації та проведення перевірок з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом
- введення нової практики надання публічних та офіційних роз'яснень причин застосування заходу впливу до відповідного банку
- надмірно широке використання ч. 1 статті 7 Закону України “Про доступ до судових рішень” та заборона публічного оприлюднення текстів судових рішень, які стосуються оскарження заходів впливу НБУ

Очікування на 2020 рік

З урахуванням офіційно опублікованої [Стратегії розвитку фінансового сектору України до 2025 року](#), а також Програми дій НБУ на 2020 рік, очікуємо наступне:

- із набранням чинності [Закону про “спліт”](#), небанківські фінансові установи будуть в центрі особливої уваги НБУ в 2020 році
- якщо 2019 рік був роком перевірок НБУ з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, то 2020 рік буде роком перевірок [системи внутрішнього контролю](#) та комплаєнс
- реалізація вимог щодо захисту прав споживачів фінансових та банківських послуг запровадить нові стандарти ринкової поведінки як для банків, так і нові виклики для небанківських фінансових установ
- подальшого посилення уваги НБУ до рівня корпоративного управління у банках та небанківських фінансових установах
- формування судової практики вищих інстанцій щодо єдиних принципів банківського нагляду НБУ та застосування заходів впливу
- запровадження механізму перевірки інформації про кінцевих бенефіціарних власників учасників фінансового ринку з метою протидії корупції, відмиванню коштів, шахрайству, ухиленню від сплати податків та іншим злочинам

КОНТАКТИ

Якщо ви хочете дізнатися більше, зв'яжіться з нами, будь ласка, електронною поштою за адресою info@sytniuk.com.

На будь-які запити, які потребують особистої відповіді, ми, зазвичай, відповідаємо протягом 24 годин.

Володимир Литвинюк

Адвокат

Керівник практики корпоративного управління,
ризик-менеджменту та комплаєнс

Email: info@sytniuk.com

Телефон: +38 044 4960809

Адвокатське об'єднання “Ситнюк та Партнери”

вулиця Пушкінська, 20, офіс 39, місто Київ, 01024, Україна

Email: admin@sytniuk.com

Телефон: +38 044 4960809

<http://compliance.sytniuk.com>

Ця публікація не обов'язково стосується кожного важливого питання та не охоплює кожний аспект цієї теми, якій ця публікація присвячена. Надана в публікації інформація носить виключно ілюстративний характер.

Ця публікація, наш веб-сайт та його зміст надаються виключно для загальних інформаційних цілей.

Всі погляди, оцінки та думки, які висловлені авторами в цій публікації, є виключно думками відповідних авторів і не відображають офіційну політику чи позицію будь-якого державного органу, а будь-які приклади аналізу, проведеного в цій публікації, є лише наочними прикладами.

© Ситнюк та Партнери, 2020. Всі права захищено.